

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Odhad rizika v souvislosti s výskytem nákazy kravskými neštovicemi v EU

ECDC vytvořilo na základě konzultací s evropskými experty odhad rizika vyplývajícího ze situace, která vznikla v souvislosti s případy onemocnění kravskými neštovicemi u osob v Německu a ve Francii.

V dokumentu, který byl na dané téma zaslán cestou EWRS, je v úvodu konstatováno, že s ohledem na výskyt onemocnění kravskými neštovicemi u lidí v Německu a ve Francii, nehrozí žádné riziko přenosu nákazy z člověka na člověka. Riziko pro Evropu představuje možné šíření onemocnění prostřednictvím obchodování s domácími zvířaty, které mohou představovat zdroj nákazy pro lidi.

V části pojednávající o základních charakteristikách onemocnění kravskými neštovicemi je konstatováno, že cirkulace virového původce nákazy u hlodavců má v Evropě původní charakter. Virus kravský neštovic může být taktéž přenesen na domácí zvířata, jako například kočky nebo doma chované potkany. Byly popsány taktéž případy přenosu komentovaného agens na různá zvířata chovaná v ZOO. Infikovaná zvířata, u kterých lze najít velká množství viru v plicích, onemocní a následkem nákazy mohou uhynout.

Onemocnění lidí jsou v Evropě hlášena sporadicky a většinou vznikají na základě manipulace s infikovanými zvířaty, z nichž se nejčastěji jedná o hlodavce a kočky.

Virus kravských neštovic náleží do rodu *Orthopoxvirus*, který je tvořen 7 dalšími odlišnými species (jako je například virus vakcinie, virus opičích neštovic, virus pravých neštovic). Zvířecím hostitelem viru kravských neštovic jsou v evropských podmínkách především hraboši a lumíci. Recentní studie ve východní Francii prokázaly přítomnost protilátek proti viru kravských neštovic u 42 % (66 ze 158) hrabošů.

Nákaza lidí vzniká na základě přímého kontaktu s infikovanými zvířaty, a to průnikem původce přes porušenou kůži. Tím je také dána lokalizace primárních lezí, které se nejčastěji vyskytují na prstech či dlaních rukou. V případě imunokompetentních osob jsou následky nákazy ve většině případů limitovány a projevují se pouze lokální lezí. V případě imunokompromitovaných pacientů může mít onemocnění vážný klinický průběh, v neposlední řadě s fatálním koncem.

Inkubační doba se pohybuje v rozmezí 7 až 12 dní, může však být i delší.

Nejsou žádné důkazy o možnosti mezilidského přenosu původce nákazy. V současnosti není dostupná žádná vyzkoušená účinná léčba, avšak jako slibná se ukazuje terapie virostatikem cidofovir.

Recentní případy nákazy v Evropě byly hlášeny u dětí a mladých lidí.

V rekapitulaci informací o aktuálně popisované situaci se uvádí, že 20. ledna 2009 Německo ohlásilo celkem 18 případů nákazy kravskými neštovicemi u lidí, z toho 6 v Bavorsku a 12 v Severním Porýní-Westfálsku. Hlášení Německa následovalo po dotazu Nizozemska, týkajícího se možné souvislosti se suspektním případem nákazy (která nakonec nebyla potvrzena) v části země, která se nachází v blízkosti německých hranic. Ve Francii, kde je nákaza kravskými neštovicemi povinně hlášeným onemocněním, byly 16. ledna 2009 ohlášeny 3 případy postižení s ulcero-nekrotickými lézemi u mladých děvčat, která zakoupila potkany v

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

obchodu typu zverimex. K datu 9. února 2009 bylo ve Francii identifikováno celkem 12 případů nákazy u lidí včetně 5 potvrzených onemocnění (11 případů v severní Francii, 1 případ v centrální oblasti země) a 6 prozatím vyšetřovaných onemocnění. Průměrný věk postižených osob ve Francii je 15 let (v rozmezí od 6 do 30 let), začátek symptomů je datován mezi 29. prosincem a 24. lednem 2009.

Sekvenční analýza několika izolátů od nemocných z Německa a Francie, která byla provedena v berlínské a marseilleské laboratoři, prokázala identické výsledky, což naznačuje společný zdroj nákazy.

Veterinární autority ve Francii a v Německu zpětně došetřili, že někteří z potkanů, kteří jsou s největší pravděpodobností zdrojem nákazy, pocházejí od stejného chovatele v České republice. Orgány ochrany veřejného zdraví z České republiky informovaly, že v zemi probíhá šetření, zaměřené na vypátrání potenciálního společného zdroje nákazy.

V závěrečné části dokumentu je mj. uvedeno, že možné riziko dalšího šíření nákazy virem kravských neštovic u lidí na základě kontaktu s domácími mazlíčky - potkany v členských zemích EU bude vyhodnoceno po obdržení výsledků šetření veterinární služby v České republice.

Podle dokumentu ECDC z 12. února 2009

zpracoval: MUDr. Jozef Dlhý, Ph.D.